

Jornada Mundial de la Pau 2019: la bona política és al servei de la Pau

Dg, 30/12/2018 per Eduard Ibáñez

[Apunts eticopolitics](#)

L'1 de gener celebrem un any més la Jornada Mundial de la Pau, instituïda per Pau VI el 1967. Amb motiu d'aquesta Jornada, el Papa Francesc ha [publicat](#) el seu missatge anual adreçat a contribuir a la pau al món.

Enguany, el nucli central del missatge gira entorn la profunda vinculació entre activitat política i construcció de la pau. Aquest és un tema clàssic en el pensament social de l'Església, que ha tractat el mateix Papa Francesc en diverses ocasions i que també va ser un dels aspectes importants del seu Missatge per la Jornada Mundial de la Pau 2017, titulat "la no violència, un estil de política per la pau".

La vinculació entre pau i política és profunda, encara que no sempre evident per tots. L'acció política té com a missió principal realitzar col·lectivament el bé comú, crear les condicions per a un futur just i digne per tothom i fer possible la pau. Per això "la bona política està al servei de la pau" i del "respecte i promoció dels drets humans".

En conseqüència, la política no és, com malauradament solen entendre molts, la mera actuació adreçada a la recerca, manteniment, gestió o increment del poder polític o d'altra mena. Tampoc no es pot reduir a la defensa dels interessos d'una determinada classe social o d'un grup familiar, ètnic, racial o religiós. La política certament busca la satisfacció de les necessitats i la millora de la pròpia ciutat o comunitat nacional o política, però no a costa, ni en oposició o en competència amb els altres grups humans, sinó en el marc de la recerca conjunta del bé de tots, és a dir, tota la família humana.

La política tampoc no és òbviament la defensa dels interessos d'un partit o dels privilegiats d'una societat, ni tampoc el manteniment a tot preu de la unitat d'un Estat, ni l'acumulació de poder o de riquesa en mans d'alguns, ni és merament el manteniment de l'ordre o l'estatus quo (polític, religiós, econòmic o territorial). Malauradament, totes aquestes concepcions reduccionistes o directament esbiaixades, que veiem arreu, són la mentalitat subjacent en molts actors polítics, una mentalitat que s'expressa en una gestió immoral del poder, de vegades amb l'ús descarnat de la violència policial, judicial, militar o paramilitar, sovint contra grups i poblacions senceres.

La naturalesa ètica de la política

L'activitat política és tota una altra cosa. Això és el que el Missatge vol un cop més subratllar. La política és en realitat una acció moguda per l'amor a la col·lectivitat, un servei a la comunitat humana i, per tant, una acció adreçada a edificar la ciutadania i promoure el bé de tota la família humana. La política és, doncs, la cura de la relació i la cooperació entre tots els grups, nacions i estats, en la seva diversitat de cultures i històries. És la protecció i promoció dels drets fonamentals de cada persona i de cada poble. És la cura de la Creació com l'àmbit de la vida humana, preservant-la de tota agressió, permetent el gaudi equitatiu de tots i el de les generacions futures. És la preocupació constant i preferencial per les persones

i grups més vulnerables o que pateixen qualsevol mena de violència, injustícia, pobresa, discriminació o vulnerabilitat. Un servei d'escolta sincera a les persones, per tal de promoure els talents i les aspiracions de tothom, i donar suport a totes aquelles iniciatives que afavoreixen la confiança mútua, la solidaritat entre les persones i els grups. És per tot això que la bona política és una tasca tan gran, tan fonamental i tan noble que l'Església sovint i ara el mateix Papa Francesc, la considera "forma eminent de caritat".

Aquesta veritable acció política, com ens recorda el Missatge, només es pot realitzar sobre la base de determinades virtuts humanes, com ara la justícia, l'equitat, el respecte mutu, la sinceritat, l'honestat i la fidelitat. Quan aquestes virtuts fallen, la política sovint cau en determinats vicis, que malauradament són avui una autèntica xacra arreu del món, que debilita l'objectiu de la democràcia i la pau social. Uns vicis que ens recorda el Papa Francesc: la corrupció en les seves diferents formes; la negació del dret o les normes comunitàries (que, com bé ha mostrat l'Església, no s'identifiquen necessàriament amb la llei positiva vigent, que pot ser pura imposició injusta), l'enriquiment il·legal; la justificació del poder mitjançant la violència o la "raó d'Estat"; la tendència a perpetuar-se en el poder; la xenofòbia i el racisme; el rebuig a cuidar la natura i l'explotació il·limitada dels recursos naturals; el menyspreu dels que han hagut d'exiliar-se. En aquests i altres casos, la política no solament no porta la pau, sinó que justament és instrument de violència, opressió, destrucció i injustícia. Podem dir, en aquest sentit, que la bona política porta la pau, mentre que els vicis de la política porten la destrucció i el sofriment.

Com denuncia també el missatge, la política traeix igualment la seva missió i es converteix en una amenaça quan afavoreix un clima de desconfiança basat en la por a l'altre o a l'estrany, en l'ansietat de perdre beneficis personals o en nacionalismes que qüestionen la fraternitat, o bé quan pretén inútilment obtenir la pau mitjançant el simple equilibri de la força i la por, reduint els altres a mer objecte i negant-los la dignitat. Per això Francesc denuncia un cop més, com un constant *leit motiv* del seu pontificat, la proliferació incontrolada d'armes com contrària a la moral, així com el terror sobre poblacions senceres que les empeny a l'exili i els discursos polítics que culpabilitzen de tots els mals els migrants.

En definitiva, urgeix retornar a la política la seva dignitat, la seva alta missió i les seves virtuts, promovent el compromís polític de tots, cadascú en la mesura de les seves possibilitats, per fer possible la promoció del bé comú i la pau. Ajudar a descobrir i a viure que només la responsabilitat recíproca i la consciència d'interdependència i fraternitat entre els éssers humans poden fundar projectes polítics que facin possible la pau.

Aquest repte cal afrontar-lo de manera concreta i no amb simples discursos. Cal que objectivament creem els mitjans i els espais per reflexionar sobre el sentit i la forma del fer política en les nostres societats. Cal formar a les persones en la dignitat, sentit, la missió i les virtuts de la política. No ens hem de limitar a fer "lluita" política, que ens pot portar a caure en les inèrcies que destrueixen la bona política, ni tampoc solament "ciència" política o periodisme polític, és dir, simplement estudiar com és de fet avui la política, ja que pot suposar perpetuar-ne els seus vicis. El que cal és repensar la nostra manera de fer política, a fi d'enfortir, educar i formar en l'ètica de la política, en la noblesa, necessitat i serietat de la immensa tasca que és construir el bé comú i la pau. Afortunadament

no en manquen els testimonis actuals i en la història, d'homes i dones que s'han compromès en la bona política. Aquest repte ètic i educatiu implica tots els estaments socials: la família, l'escola, les institucions acadèmiques, els partits polítics, les institucions religioses, els mitjans de comunicació...

Aquest objectiu de re-connectar la política amb el servei de la pau ens interpel·la molt directament als cristians. Com ens recorda el Missatge, la promoció de la pau és una tasca essencial per als cristians, perquè forma part fonamental de la missió que va confiar Jesús als seus deixebles: "Quan entreu en una casa, digueu primer: pau en aquesta casa" (Lc.10,5). I és que la pau és element clau en el missatge i vida de Jesús mateix. Els evangelis ho reflecteixen explícitament en diferents moments. En el programa ètic del Discurs de la Muntanya, Jesús proclama: "Feliços els qui treballen per la pau: Déu els anomenarà fills seus" (Mt, 5,9). En el seu discurs de comiat abans de ser lliurat a la mort assegura als seus deixebles: "Us deixo la pau, us dono la meva pau" (Jn, 14, 27). I en aparèixer com a Ressuscitat davant d'ells, s'hi adreça també així: "Pau a vosaltres" (Lc. 24,36). Per això, l'experiència del trobament amb Jesucrist i d'anunciar-lo al món sempre va acompanyada per la pau i porta pau.

Amb aquesta experiència, l'Església ha descobert que la pau no és merament una adquisició humana resultat merament de la intel·ligència o l'activisme social, sinó el fruit que s'esdevé en el procés, individual i col·lectiu, de conversió del cor i de l'ànima a la veritat de la pau. Com ha afirmat sempre el pensament social cristià, la pau és alhora un do de Déu que cal acollir i una tasca humana constant i inacabable, que ha de realitzar cada persona, cada grup i cada generació.

Els membres i amics de Justícia i Pau celebrarem com cada any la Jornada Mundial de la Pau participant en l'Eucaristia que tindrà lloc en la Catedral de Barcelona el dimarts dia 1 de gener, a les 13h, presidida pel bisbe auxiliar de Barcelona Mons. Antoni Vadell.